

Студент 2 курсу
факультету міжнародних економічних відносин ХНЕУ

ПРОБЛЕМИ ПРАЦЕВЛАШТУВАННЯ СТУДЕНТІВ ЗА СПЕЦІАЛЬНІСТЮ ПІСЛЯ ЗАКІНЧЕННЯ ВИЩОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ

Анотація. Розглянуто проблеми працевлаштування студентів за спеціальністю. Проведено соціологічне дослідження серед студентів, які закінчили навчання і які ще навчаються. Обґрунтовано основні проблеми в процесі працевлаштування. Проаналізовано сучасний ринок праці України. Подано подальші рекомендації студентам.

Аннотация. Рассмотрены проблемы трудоустройства студентов по специальности. Проведено социологическое исследование среди студентов, которые закончили обучение и которые еще учатся. Обоснованы основные проблемы при трудоустройстве. Проанализирован современный рынок труда Украины. Представлены дальнейшие рекомендации студентам.

Annotation. This article examines the problem of students' employment by the speciality. A sociological study of students who graduated or those who are still enrolled has been held. The basic problems of employment have been proved. Current labor market of Ukraine has been analyzed. The further guidance for students has been given.

Ключові слова: працевлаштування, трудова соціалізація, програма співпраці найму робочої сили.

У сучасних умовах все більшої актуальності набуває проблема працевлаштування випускників вузів, найбільш повної реалізації їх професійного та особистісного потенціалу. Суть проблеми полягає в тому, що молоді спеціалісти, які виходять на ринок праці після закінчення вузів, стикаються із різними складнощами. Основна перешкода – невідповідність навиків та вмінь, які готові надати спеціалісти, та попит роботодавців на ці вміння. Ще одна перешкода – це те, що трудова діяльність студентів під час навчання не пов'язана з придбанням спеціальності та недостатня кількість практичної діяльності. Тому великий відсоток студентів задля конкурентоспроможності повинен нерозривно поєднувати процес трудової соціалізації зі здобуттям основної професії в вузі.

Зараз достатньо літератури, де багато вчених пояснюють цей феномен і презентують його як насправді актуальну проблему реалізації професійних навичок. Заслужують на увагу роботи таких вчених, як: Алімова О. Н., Гогіна Н. А., Суховська А. М. [1 – 3], які вважають, що саме ліквідація державного розподілу випускників закладів професійної освіти є однією з головних причин збільшення проблем з працевлаштуванням студентів.

Суховська А. М. розглянула у своїй статті проблему працевлаштування та самореалізації молоді у невеликих муніципальних утвореннях. Було проведено ряд заходів для збільшення конкурентоспроможності молоді [3]. Однак права та обов'язки випускників вузів, порядок їх працевлаштування регламентовано Законом України "Про вищу освіту", Кодексом законів про працю України, Законом України "Про зайнятість населення" та ін. [4, гл. 1 – 20]. Незважаючи на те, що кожна спеціальність має свої характерні особливості, при працевлаштуванні основні поняття та засади, подані вченими, ефективно використовуються студентами.

Метою статті є дослідження ринку праці та розробка подальших рекомендацій щодо працевлаштування спеціалістів за напрямом "Туризм" у Харківській області.

Ринок праці та ринок освітніх послуг так само, як і товарний ринок розвиваються за законом попиту та пропозиції. Тому важливо контролювати баланс цих ринків для ефективного розвитку економіки України та суспільства в цілому.

Державним комітетом статистики України було проведено дослідження серед студентів, яке виявило основні проблеми безробіття молоді [5]:

1. Професія, отримана випускником, часто в нових мінливих умовах виявляється незатребуваною на ринку праці.

2. Недостатня зацікавленість взаємодії між органами освіти, роботодавцями та органами служби зайнятості.

3. Роботодавці часто не в змозі оцінити такі переваги молоді, як мобільність, гнучкість, здатність до навчання, а з іншого боку, багато випускників не володіють навичками грамотного пошуку роботи, ведення переговорів з роботодавцями.

4. Невідповідність підвищених претензій молоді щодо високої заробітної плати та гідних умов праці можливостям роботодавців.

5. Високі критерії оцінки професійної підготовки молодих фахівців з боку роботодавців.

За результатами проведеного соціологічного дослідження серед студентів другого курсу ХНЕУ, в якому приймало участь 3 юнаків і 7 дівчат у віці 17 – 19 років, які на даний момент продовжують навчання за фахом "Туризм" і спеціалістів, які закінчили вищий навчальний заклад за тим же напрямом було встановлено (рис. 1):

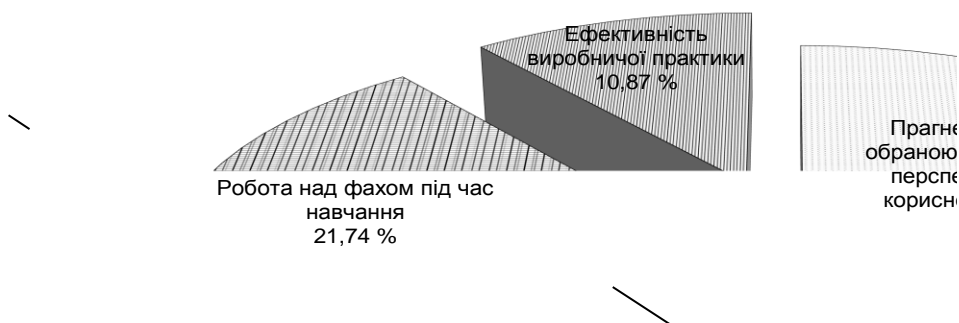

Рис. 1.

Результати опитування студентів, які навчаються у вузі

Аналіз результатів дослідження дозволяє стверджувати, що серед студентів, які ще продовжують навчатися, переважає відсоток тих, хто планує працювати за спеціальністю (32,60 %), але негативною тенденцією є те, що 34,78 % не впевнені повною мірою у своєму рішенні, а 21,74 % стверджують, що вони не збираються працювати за спеціальністю, та всього 10,87 % студентів вважають виробничу практику ефективною.

Результати дослідження серед студентів, які закінчили навчання за фахом "Туризм" подано на рис. 2.

Рис. 2. Результати опитування студентів, які закінчили навчання

Серед всіх спеціалістів, які приймали участь у дослідженні, тільки 60 % працюють за фахом.

У наш час через надто швидку мінливість і мобільність суспільства, а також ринку праці в цілому, молодь, яка навчається більше п'яти років і не завжди за сучасною моделлю отримання освіти, після закінчення навчання втрачає свою привабливість перед роботодавцями. Зараз формується попит, якому не відповідає пропозиція спеціалістів. Тому таке явище, як непрацевлаштування, набуло глобального характеру і охопило не лише Україну, а й інші країни світу.

Для вирішення даних проблем слід застосовувати заходи підвищення рівня практичного спрямування в навчальних закладах. Це можна зробити за допомогою введення спеціальних програм з працевлаштування випускників, програми співпраці найму робочої сили, програми зі спеціального страхування безробіття, яку запропонували О. Дубова, З. Рахматулліна, І. Маслова у своїй праці "Роль служби зайнятості у професійному самовизначенні молоді" [6]. Перш за все необхідно скласти грамотне резюме, в якому детально висвітлити всі питання, пов'язані з трудовою діяльністю. В якості останньої може бути і участь в короткострокових практиках.

Виходячи із зазначеного, можна зробити висновки, що успіхів у пошуку роботи в динамічному середовищі може домогтися тільки той, хто відкритий до змін, комунікабельний, має розвинуту здатність до постійного навчання та перенавчання. Молодим фахівцям потрібні значні знання в суміжних галузях, додаткова освіта, вміння швидко адаптуватися в мінливих умовах.

Наук. керівн. Полубедова А. О.

Література: 1. Алимova О. Обеспечение занятости и трудоустройства / О. Алимova // Научные труды РАЮН. В 3-х томах. – М. : Юрист, 2009. – С. 22–23. 2. Гогина Н. А. Конкурентоспособность выпускника как фактор трудоустройства / Н. А. Гогина // Высшее образование в России – 2010. – № 12. – С. 151–154. 3. Суховська А. Проблемы трудоустройства и самореализации молодежи в небольших муниципальных образованиях / А. Суховська // Управление персоналом. – 2008. – № 10. – С. 5–7. 4. Кодекс законів о труде України: по состоянию на 1 января 2011 г. – К. : Одиссей, 2011. 5. Проблемы безработицы молодежи [Электронный ресурс]. – Режим доступа : http://economicinnovations.com/article/employment_problems_young_people_in_Ukraine. 6. Дубова О. Роль службы занятости в профессиональном самоопределении молодежи / О. Дубова, З. Рахматуллина, И. Маслова // Человек и труд. – 2007. – № 1. – С. 36–53.